

És végül Shlomo Mintz, aki június 10-én a kibővített Liszt Ferenc kamarazenekarral lépett föl a Zenakadémián. Mintz, aki a legfiatalabb, aki technikailag tökéletes, fűtül a nehézségekre, egyszerűen nem tud hibázni, hangszerzeni. Nem tudom, szabad-e egy harminc év körüli soklemezes világsztárt éretlennek nevezni. Nekem mindenestre az volt a benyomásom, mint ha egy nagyra nőtt csodagyereket hallottam volna. Ezt az érzést erősítete a művész külseje is, oldalt gondosan elválasztott haja, furcsa gyermekes kövérsége, elfogódott viselkedése az öltözékben. Persze Mintz már most sokkal-sokkal-sokkal több, mint ügyes hegedűs, bizonyosság rá az édeni szépségű második tétele a Mendelssohn kon-

certnek. S hogy a vezényléssel is foglalkozik, szintén igazolja azt, hogy igazi muzsikust hallottunk azon a fülledt nyári estén. Shlomo Mintz egy kicsit még a jövő, ő lesz talán a század utolsó nagy hegedűművésze.

Sajnos egyik hangversenyt sem közvetíthette a rádió, rögzítésre sem volt lehetőség. Vajon mi marad hát meg egy évad ilyen nagyszerű estéiből. Egy-két kritika, meg persze a vágy, hogy egyszer mindezt úgy mesélhetjük csodálkozó unokáinknak, ahogy nekünk mesélik most Kreislert, Hubermant, Heifetzet. És a remény, hogy talán attól is jobbá válhatunk, ha valaki tökéletesen játszik egy Paganini-caprice-t.

Fáy Miklós

Kiállítás

A Szentolvasó képei

Udvardi Erzsébet tihanyi kiállítása

Egy régebbi tárlatkritika „hit-nosztalgikus”-nak nevezte Udvardi Erzsébetet, mi képei alapján inkább hívőnek tudhatjuk. Nyári tihanyi kiállításának fő részét *A Szentolvasó képei* című sorozat darabjai alkották. Tizenöt egyforma méretű festmény, három ciklusra osztva: Örvendetes olvasó, Fájdalmas olvasó, Dicsőséges olvasó. A művész eddigi kiállításain is rendre szerepeltek a szenvedéstörténetből, a szentek életéből, a kereszténység ünnepeiből merített témák, jelen volt a hívő lélek csodavárásának áhítata, szelíd szomj a misztikára, a szemlélődésre. Udvardi Erzsébet a maga sajátos technikáját balatoni képein dolgozta ki, úgy tetszik azonban, mintha mindig arra készült volna, hogy ezekhez a „szentképeihez” közeledve próbálja meg végső tökélyre vinni eszközeit. Az ezüst- és aranypapíros ragasztása, a páratlan fény-effektusok kikísérletezése, a legapróbb nünaszok hajszálpontos, gondos kidolgozása itt olyan átszellemlütséget eredményez, amely amúgy is mindig kissé lebegésszerű alakjait még ujnyival emeli, az a titokzatos fény veszi körül őket, amelyet áhítatunk mindig is köréjük képzelt. A képek azonban ettől nem válnak talányossá. Udvardi Erzsébet most is a föld körében tartja őket (akárcsak régebbi képeit, amelyek közül néhány a kiállítás kiegészítőjéül *A Szentolvasó képei* mellett helyet kapott); valami titokzatos közelséget, köz-

vetlenséget képes teremteni az itt s az ott, a közünk s a túl között.

A képek közvetítő ereje ezáltal nemcsak egyértelmű és hatékony, a közvetítés nyelve olyan, hogy mindannyiunk gondolkodásmódján mérhető. Szó sincs róla, hogy Udvardi Erzsébet egyszerű festő volna vagy kivált egyszerűsítene. Csak érezhető, hogy a szenvedéstörténet állomásainak, Mária kiválasztottságának és a földre jött Istennel, Jézus Krisztussal való kapcsolatának titka egy művészen olyan átéltségi fokra jutott, amilyen természetes átéltségű (épp a Szentolvasó segítségével) lehet a köznapi ember hitgyakorlatában. Annak hite, megsejtése, áhítata vetül ki ezekben a képekben, aki a szenvedéstörténet kísérve imádkozik, átéli a jelenvaló, értünk áldozatot hozó Istennek, s anyjának, Máriának titkát, ezt a titkot az átéltség pillanatában elfogadja, nem értelmezi.

Udvardi Erzsébet persze értelmez is képein. Az ő szelíd hajlama a misztikára nem vezet naivitásra, a gondolkodó festők közül való. Benne azonban a ráció, mint annyi mai művész esetében, nem rekeszti ki az Istene s Istenben való gondolkodást. Így válik lehetővé, hogy mint értelmező nem föltétlenül saját változatának dominánssá tételére törekszik, s nem válik másfelől tételszerűvé. Amiben viszont nagyon hangsúlyozza önmagát, az a maga hitélménye. Mennyire letisztult élmény s megjárt benső út eredménye, épp most bizonyítéka *A Szentolvasó képei* sorozata. Annak művészi szintje, megrendítő hatása s biztonsága — amely a sorozat ciklusait némely kegytárgy „frivolitásának” közelségébe sem féli eresztene. Udvardi Erzsébet ma már érezheti, amit fest, más küldetésű is, mint szabás szerint a művészet. *A Szentolvasó képei* a hit átélésének s nyilvánításának ritka eszközei.

Kalász Márton